

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2004. gada 15. jūlijā *

Apvienotās lietas C-37/02 un C-38/02

par lūgumiem, ko Tiesai atbilstoši EKL 234. pantam iesniedza *Tribunale amministrativo regionale per il Veneto* (Itālija) nolūkā saņemt prāvās, kuras iztiesā šī tiesa, starp

Di Lenardo Adriano Srl (C-37/02),

Dilexport Srl (C-38/02)

un

Ministero del Commercio con l'Estero

prejudiciālu nolēmumu par to, vai ir spēkā 1., 3., 4., 5., 6. un 31. pants Komisijas 2001. gada 7. maija Regulā (EK) Nr. 896/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importēšanas kārtību Kopienā (OV L 126, 6. lpp.).

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*],
tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*] (referents),
F. Makena [*F. Macken*] un N. Kolnerika [*N. Colneric*],

ģenerālvokāte K. Štiksa-Hakla [*C. Stix-Hackl*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

izvērtējusi rakstveida apsvērumus, ko iesniedza:

- *Di Lenardo Adriano Srl* un *Dilexport Srl* vārdā — A. Boci [*A. Bozzi*], C. Gati [*C. Gatti*], B. Telčini [*B. Telchini*] un S. Sačeto [*S. Sacchetto*], *avvocati*,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — M. Nijārs [*M. Niejahr*] un A. Aresu [*A. Aresu*], pārstāvji,

ņemot vērā ziņojumu tiesas sēdē,

noklausījusies mutvārdu apsvērumus, ko tiesas sēdē 2003. gada 20. novembrī
sniedza *Di Lenardo Adriano Srl* un *Dilexport Srl*, ko pārstāvēja A. Boci [*A. Bozzi*],
C. Gati [*C. Gatti*] un B. Telčini [*B. Telchini*], un Komisija, ko pārstāvēja L. Visadžo
[*L. Visaggio*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 20. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar 2002. gada 16. janvāra rīkojumu, kas Tiesas kancelejā saņemts 2002. gada 13. februārī, *Tribunale amministrativa regionale per il Veneto* [Venēcijas Reģionālā administratīvā tiesa] atbilstoši EKL 234. pantam uzdeva četrus prejudiciālus jautājumus par to, vai ir spēkā 1., 3., 4., 5., 6. un 31. pants Komisijas 2001. gada 7. maija Regulā (EK) Nr. 896/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importēšanas kārtību Kopienā (OV L 126, 6. lpp.).
- 2 Šie jautājumi radās divās prāvās starp *Di Lenardo Adriano Srl* un *Dilexport Srl* (turpmāk tekstā — “importētājas sabiedrības”) un *Ministero del Commercio con l'Estero* (Ārējās tirdzniecības ministriju, turpmāk tekstā — “Ministrija”) sakarā ar pēdējās atteikšanos ļaut tām piešķirt tarifu kvotas banānu tirgus jomā.

Atbilstošās tiesību normas

Regulas Nr. 404/93 sākotnējā versija

- 3 Padomes 1993. gada 13. februāra Regula (EEK) Nr. 404/93 par banānu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 47, 1. lpp.) IV nodaļā paredzēja, sākot ar 1993. gada jūliju, ieviest

kopīgu banānu importa režīmu, kas aizstāj dažādus valstu režīmus. Tajā tika noteikts iedalījums starp “Kopienas banāniem”, kas ražoti Kopienā, “trešo valstu banāniem” no trešajām valstīm, kas nav Āfrikas, Karību un Klusā okeāna valstis (turpmāk tekstā — “ĀKK valstis”), un banāniem no ĀKK valstīm. Attiecībā uz pēdējo banānu veidu papildus tika noteikts iedalījums starp “tradicionālajiem ĀKK banāniem” un “netradicionālajiem ĀKK banāniem” atkarībā no tā, vai tie pārsniedz apjomu, ko tradicionāli eksportējusi katra ĀKK valsts un kas noteikts Regulas Nr. 404/93 pielikumā.

4 Regulas Nr. 404/93 18. pants paredzēja katru gadu atvērt tarifu kvotu banānu importam, kas tik sadalīta atbilstoši Regulas 19. panta 1. punktam, attiecīgi 66,5 %, 30 % un 3,5 % starp operatoriem, kas laida tirgū trešo valstu banānus un/vai netradicionālos ĀKK banānus (A kategorija), tiem, kas laida tirgū Kopienas banānus un / vai tradicionālos ĀKK banānus (B kategorija) un tiem, kas sāka laist tirgū banānus, kas nav Kopienas banāni un/vai tradicionālie ĀKK banāni pēc 1992. gada (C kategorija).

5 Regulas Nr. 404/93 19. panta 2. punkta pirmajam teikumam bija šāda redakcija:

“Balstoties uz atsevišķu aprēķinu katrai 1. punkta [...] minētajai operatoru kategorijai, katrs operators iegūst importa licenci, balstoties uz vidējo banānu daudzumu, ko viņš ir pārdevis pēdējo trīs gadu laikā, par kuriem ir pieejami rādītāji.”

- 6 Regulas Nr. 404/93 preambulas trīspadsmitais, četrpadsmitais, piecpadsmitais un sešpadsmitais apsvērumi nosaka:

“tā kā, lai nodrošinātu atbilstību iepriekšminētajiem mērķiem, vienlaikus ņemot vērā banānu tirdzniecības īpašās iezīmes, administrējot tarifu kvotas jāizšķir, no vienas puses, operatori, kas ir iepriekš laiduši tirgū trešās valsts banānus un netradicionālos ĀKK banānus, un, no otras puses, operatori, kas ir iepriekš laiduši tirgū Kopienā ražotus banānus un tradicionālos ĀKK banānus, tajā pašā laikā atstājot zināmu daudzumu pieejamu jauniem operatoriem, kas ir nesen uzsākuši saimniecisko darbību vai taisās uzsākt saimniecisko darbību šajā nozarē;

tā kā, lai netraucētu esošās saimnieciskās darbības kontaktus, tajā pašā laikā atļaujot tirdzniecības struktūru attīstību, atsevišķu importa licenču izsniegšanai katram operatoram katrai no iepriekš definētajām kategorijām jābalstās uz operatora vidējo tirgū laisto banānu daudzumu pēdējo trīs gadu laikā, par kuru ir pieejami statistikas dati;

tā kā, pieņemot papildu kritērijus, kurus operatoriem būtu jāievēro, Komisija vadās pēc principa, saskaņā ar kuru licences jāpiešķir fiziskām vai juridiskām personām, kas ir uzņēmušās banānu tirgū laišanas komerciālo risku, un pēc nepieciešamības novērst parasto tirdzniecības saišu starp personām, kas ieņem dažādas vietas tirdzniecības ķēdē, traucēšanu;

tā kā, ņemot vērā esošās tirdzniecības struktūras, dalībvalstīm, balstoties uz Komisijas pieņemto kārtību un kritērijiem, jāveic operatoru uzskaitē un jānosaka marķētie [tirgū laistie] daudzumi, kas jāizmanto kā atsauce sertifikātu izsniegšanā.”

- 7 Komisijas 1993. gada 10. jūnija Regula (EEK) Nr. 1442/93, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus banānu importēšanai Kopienā (OV L 142, 6. lpp.), kas pieņemta, pamatojoties uz Regulas (EEK) Nr. 404/93 20. pantu, paredzēja kritērijus, lai noteiktu A un B kategorijas operatoru, kas varēja iesniegt pieteikumus importa licencēm, veidus atkarībā no darbībām, ko operatori ir veikuši references perioda laikā.

Regula Nr. 404/93, ko grozījusi Regula Nr. 1637/98

- 8 Padome 1998. gada 20. jūlijā pieņēma Regulu (EK) Nr. 1637/98, ar ko groza Regulu Nr. 404/93, (OV L 210, 28. lpp.), kas saskaņā ar tās 2. panta otro daļu ir piemērojama no 1999. gada 1. janvāra. Pēc tam 1998. gada 28. oktobrī Komisija pieņēma Regulu (EK) Nr. 2362/98, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Regulas Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importēšanas kārtību Kopienā (OV L 293, 32. lpp.), kas saskaņā ar 31. pantu atceļ Regulu Nr. 1442/93 no 1999. gada 1. janvāra.
- 9 Banānu importēšanas kārtība, ko grozīja minētās regulas, saglabāja iedalījumu starp tradicionālajiem un netradicionālajiem ĀKK banāniem un trešo valstu banāniem. Regulas Nr. 404/93, ko grozīja Regula Nr. 1637/98, 16. panta 2. punkts paredzēja:

“[.]

Šajā sadaļā:

- 1) "tradicionālais imports no ĀKK valstīm" nozīmē Kopienas banānu importu no valstīm, kas uzskaitītas šīs regulas pielikumā, nepārsniedzot 857 700 tonnu (tirsvars) robežu gadā; šos sauc par "tradicionālajiem ĀKK banāniem";

- 2) "netradicionālais imports no ĀKK valstīm" nozīmē Kopienas banānu importu no ĀKK valstīm, uz kurām neattiecas 1. definīcija; šos sauc par "netradicionālajiem ĀKK banāniem";

- 3) "imports no trešām valstīm, kas nav ĀKK valstis" nozīmē trešo valstu, kas nav ĀKK valstis, banānus, ko ieved Kopienā; šos sauc par "trešo valstu banāniem".

¹⁰ Tomēr attiecībā uz banānu importa kārtību, ko grozīja minētās regulas, kvotu sadalījums starp trīs dažādām operatoru kategorijām tika atcelts, jo Regula Nr. 2362/98 paredzēja vienkāršu sadalījumu starp "tradicionālajiem operatoriem" un "jaunajiem operatoriem" saskaņā ar minētās regulas 3. un 7. panta definīcijām. Operatoru sīkāks iedalījums A, B un C kategorijās atkarībā no to veiktajām darbībām tirgū arī tika atcelts.

- 11 Attiecībā uz “tradicionālajiem operatoriem” Regulas Nr. 2362/98 3. un 4. pants paredzēja:

“3. pants

Šajā regulā “tradicionālais operators” nozīmē ekonomikas vienību, kas izveidojusi uzņēmumu Kopienā periodā, kurš nosaka tā salīdzināmo daudzumu, kā arī kas saskaņā ar 5. pantu reģistrācijas laikā uz sava rēķina references perioda laikā ir importējusi minimālo daudzumu banānu no trešajām valstīm un/vai ĀKK valstīm, lai tos vēlāk pārdotu Kopienu tirgū.

Pirmajā daļā minētais minimālais daudzums ir 100 tonnas jebkurā gadā references perioda laikā. Minimālais daudzums ir 20 tonnas, ja tiek importēti tikai banāni, kuru garums ir vienāds vai mazāks par 10 centimetriem.

4. pants

1. Katrs tradicionālais operators, kas ir reģistrēts dalībvalstī saskaņā ar 5. pantu, katram gadam iegūst attiecībā uz visiem banānu izcelsmju veidiem, kas minēti Pielikumā Nr. 1, vienu references daudzumu, kas ir noteikts atkarībā no banānu daudzuma, ko tas ir importējis references perioda laikā.

2. Importam tarifu kvotu ietvaros un attiecībā uz ĀKK tradicionālo banānu importu, kas realizējams 1999. gadā, atsaucēs periods ir 1994., 1995. un 1996. gads.”

12 Regulas Nr. 2362/98 7. pants “jaunos operatorus” definē šādi:

“Šajā regulā un attiecībā uz importu tarifu kvotu ietvaros un ĀKK tradicionālo banānu importu “jaunais operators” nozīmē ekonomikas vienību, kas izveidojusi uzņēmumu Kopienā un kas reģistrācijas laikā:

- a) neatkarīgi un uz paša rēķina ir veikusi komercdarbību kā svaigu augļu un dārzeņu, kas minēti tarifu un statistikas nomenklatūras un kopējo muitas tarifu 7. un 8. nodaļā, un produktu, kas minēti 9. nodaļā, importētājs un sakarā ar to ir veikusi iepriekš minēto 7. un 8. nodaļā noteikto produktu importu trīs gadu laikā pirms gada, kad tika pieprasīta reģistrācija un
- b) šīs darbības rezultātā ir veikusi importu, kura deklarētā muitas vērtība ir vienāda vai lielāka par 400 000 ECU periodā, kas noteikts a) apakšpunktā.”

13 Pēc viņu pieprasījuma un nodibinot galvojumu, “jaunie operatori” saņēma ikgadējo atļaujumu noteikta banānu daudzuma importam, ko nosaka Komisija, balstoties uz

kopējo pieteikumu skaitu un ņemot vērā kopējo ikgadējo importa daudzumu, kas paredzēts “jaunajiem operatoriem”.

- 14 Regulas Nr. 2362/98 11. panta 1. punkts attiecībā uz “jaunajiem operatoriem” paredz, ka:

“Dalībvalstis kontrolē šīs nodaļas [“Jaunie operatori”] noteikumu ievērošanu.

It īpaši tās nodrošina, ka attiecīgie operatori turpina importu Kopienā jomā, kas paredzēta 7. pantā, uz sava rēķina kā neatkarīgas ekonomikas vienības attiecībā uz to vadību, personālu un darbību. Līdzko pazīmes norāda, ka šie nosacījumi var netikt ievēroti, pieteikumu reģistrācijai un ikgadējam asinējumam pieņemšana ir atkarīga no attiecīgā operatora iesniegtajiem pierādījumiem, kurus par pietiekamiem atzīst kompetentā valsts iestāde.”

Regula Nr. 404/93, ko grozījusi Regula Nr. 216/2001

- 15 Padomes 2001. gada 29. janvāra Regulas (EK) Nr. 216/2001, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 404/93 par banānu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 31, 2. lpp.), 1. pants aizstāja Regulas Nr. 404/93 16. līdz 20. pantu. Saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Regulas Nr. 216/2001 2. panta otrajā daļā un Komisijas 2001. gada 27. februāra Regulas Nr. 395/2001, kas nosaka dažus indikatīvos daudzumus un individuālos

limitus licenču izsniegšanai banānu importam Kopienā 2001. gada otrajam trimestrim tarifu kvotu un ĀKK tradicionālo banānu daudzuma ietvaros (OV L 58, 11. lpp.) 1. pantā, Regulu Nr. 216/2001 piemēro no 2001. gada 1. jūlija.

- 16 Regulas Nr. 404/93 18. panta 1. punkts, ko grozījusi Regula Nr. 216/2001, paredz ikgadējo tarifu kvotu atvēršanu (kvotas A, B un C). Tā trešā daļa nosaka:

“Komisija, pamatojoties uz vienošanos ar Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) līgumslēdzējām pusēm, kas ir būtiski ieinteresētas banānu piegādē, tarifu kvotas A un B var sadalīt starp piegādātāja zemēm.”

- 17 Regulas Nr. 404/93 19. pants, ko grozījusi Regula Nr. 216/2001, paredz:

“1. Tarifu kvotas var pārvaldīt saskaņā ar metodi, kuras pamatā ir ierastās tirdzniecības plūsmas (“tradicionālie/netradicionālie piegādātāji [operatori]”), un/ vai ar citām metodēm.

2. Piemērojot izraudzīto metodi, pienācīgi ņem vērā vajadzību saglabāt piegāžu līdzsvaru Kopienas tirgū.”

18 Atbilstoši minētās grozītās regulas 20. panta a) apakšpunktam Komisijai ir tiesības pieņemt noteikumus par “18. pantā minēto tarifu kvotu vadību” saskaņā ar 27. pantā noteikto kārtību.

19 Šos vadības noteikumus nosaka Regula Nr. 896/2001. Saskaņā ar regulas 32. punktu tā stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī, proti, 2001. gada 9. maijā, bet tā ir piemērojama tikai no 2001. gada 1. jūlija.

20 Minētās regulas 1. pants paredz:

“Šajā regulā izklāstīti sīki izstrādāti noteikumi banānu importēšanas kārtības piemērošanai saskaņā ar tarifu kvotām, kas paredzētas Regulas (EEK) Nr. 404/93 18. panta 1. punktā, un arī ārpus minētajām kvotām.”

21 Regulas Nr. 896/2001 2. pants nosaka, ka 83 % no tarifu kvotām, kas paredzētas 1. pantā, ir pieejamas “tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem], kā noteikts 3. panta 1. punktā”, un atlikušie 17 % paliek pieejami “netradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem], kā noteikts 6. pantā”.

22 Šīs regulas II sadaļa, kurā ietilpst 3.–21. pants, attiecas uz tarifu kvotu pārvaldīšanu.

23 Regulas Nr. 896/2001 3.–6. pants nosaka:

“3. pants

Šajā regulā:

“1) “Tradicionālie piegādātāji [operatori]” nozīmē ekonomikas vienības — fiziskas vai juridiskas personas, atsevišķas vienības vai to grupējumus, kas tiem atbilstīgo salīdzināmo daudzumu noteikšanas laikā ir reģistrēti Kopienā un kas uz sava rēķina iepirkuši no ražotājiem minimālu daudzumu banānu, kuru izcelsme ir ārpus Kopienas valstīs, vai, attiecīgā gadījumā, ražojuši, nosūtījuši un pārdevuši šādus produktus Kopienā.

Darbības, kā noteikts iepriekšējā daļā, šē turpmāk sauktas par “sākotnējo importu”.

Minimālais daudzums, kas minēts pirmajā daļā, ir 250 tonnas, kas importētas viena gada laikā jebkurā no salīdzināmā laika posma gadiem. Gadījumā, ja pārdošana vai imports attiecas tikai uz tādiem banāniem, kuru garums ir 10 centimetri un mazāks, šis minimālais daudzums ir 20 tonnas.

2) “Tradicionālie piegādātāji [operatori] A/B” nozīmē tradicionālos piegādātājus [operatorus], kas ir veikuši sākotnējo importu minimālajā apjomā, importējot

“ārpus Kopienas valstu banānus” un/vai “netradicionālos ĀKK banānus” saskaņā ar definīcijām 16. pantā Regulā (EEK) Nr. 404/93, kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 1637/988.

- 3) “Tradicionālie piegādātāji [operatori] C” nozīmē tradicionālos piegādātājus [operatorus], kas veikuši sākotnējo importu minimālajā apjomā, importējot “tradicionālos ĀKK banānus” saskaņā ar definīcijām iepriekšminētajā 16. pantā, kas grozīts ar Regulu (EK) Nr. 1637/98.

4. pants

1. Visiem tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem] A/B, kas līdz 2001. gada 11. maijam iesnieguši rakstisku pieprasījumu, salīdzināmo daudzumu nosaka, pamatojoties uz ārpus Kopienas valstu banānu un/vai netradicionālo ĀKK banānu sākotnējo importu, kas veikts 1994., 1995. un 1996. gadā, vidējo daudzumu, kas ņemts vērā attiecībā uz 1998. gadu nolūkā pārvaldīt ārpus Kopienas valstu banānu un netradicionālo ĀKK banānu importa tarifu kvotu saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti 19. panta 2. punktā Regulā (EEK) Nr. 404/93 un ko piemēro 1998. gadā attiecībā uz piegādātāju kategoriju, kura minēta iepriekšminētā panta 1. punkta a) apakšpunktā.

2. Visiem tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem] C, kas līdz 2001. gada 11. maijam iesnieguši rakstisku pieprasījumu, salīdzināmo daudzumu nosaka, pamatojoties uz tradicionālo ĀKK banānu sākotnējā importa, kas veikts 1994., 1995. un 1996. gadā, vidējo daudzumu, kas 1998. gadā importēts kā ĀKK banānu tradicionāls daudzums.

3. Piegādātāji [operatori], kas radīti, apvienojoties citiem tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem], kam katram ir savas tiesības saskaņā ar šo regulu, saglabā tās pašas tiesības, kādas bija minētajiem agrākajiem piegādātājiem [operatoriem].

5. pants

1. Dalībvalstis līdz 2001. gada 15. maijam paziņo Komisijai 4. panta 1. un 2. punktā minēto salīdzināmo daudzumu summu.

2. Izmantojot saskaņā ar 1. punktu saņemto informāciju un ņemot vērā kopējos daudzumus, kas pieejami tarifu kvotu A/B un C ietvaros, Komisija attiecīgā gadījumā nosaka vienotu korekcijas koeficientu, kas piemērojams visu piegādātāju [operatoru] salīdzināmajiem daudzumiem.

3. Ja piemēro 2. punktu, tad kompetentās iestādes līdz 2001. gada 7. jūnijam paziņo visiem piegādātājiem [operatoriem] viņu salīdzināmos daudzumus, kas koriģēti ar korekcijas koeficientu.

4. Kompetentās iestādes katrā dalībvalstī ir tās, kas uzskaitītas pielikumā. Šo sarakstu Komisija groza pēc attiecīgo dalībvalstu lūguma.

[..]

6. pants

Šajā regulā “netradicionālie piegādātāji [operatori]” nozīmē ekonomikas vienības, kas brīdī, kad tās reģistrē kā piegādātājus [operatorus], ir Kopienā reģistrētas ekonomikas vienības un kas:

- a) neatkarīgi un uz sava rēķina ir bijušas iesaistītas saimnieciskajā darbībā, importējot Kopienā svaigus banānus ar KN kodu 0803 00 19 vienā no diviem iepriekšējiem gadiem tieši pirms tā gada, attiecībā uz kuru tās vēlas reģistrēties,
- b) šādā veidā a) punktā minētajā laika posmā ir importējušas produktus ar deklarētu muitas vērtību EUR 1 200 000 vai vairāk, un
- c) kam nav piešķirts salīdzināmais [references] daudzums kā tradicionālajam piegādātājam [operatoram] tādas tarifu kvotas ietvaros, kurai tās vēlas reģistrēties saskaņā ar 7. pantu, un kas nav fiziska persona vai juridiska persona, kura Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 [(1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 253, 1. lpp.)] 143. panta nozīmē ir saistīta ar tradicionālo piegādātāju [operatoru].”

²⁴ Attiecībā uz šo pēdējo punktu Regulas Nr. 2454/93 143. punkts, kuru ir grozījusi Komisijas 1999. gada 8. janvāra Regula (EK) Nr. 46/1999 (OV L 10, 1. lpp.), nosaka:

“1. Kodeksa 3. nodaļas II sadaļā, kā arī šajā sadaļā personas uzskata par saistītām tikai tad, ja:

a) kāda persona ir citas personas uzņēmuma valdes loceklis vai administratīvs vadītājs;

b) personas ir juridiski atzīti uzņēmējdarbības partneri (komercsabiedrību biedri);

[..]

d) kādai personai tieši vai netieši pieder, tā kontrolē vai tur 5% vai vairāk abu tādu personu nesamaksātās balsis akcijas vai daļas [no abu izlaistajām akcijām vai daļām ar balsstiesībām];

e) viena no personām tieši vai netieši kontrolē otru;

f) abas personas tieši vai netieši kontrolē kāda trešā persona;

g) abas personas kopā tieši vai netieši kontrolē kādu trešo personu vai

[..]

2. Piemērojot šo sadaļu, tādas uzņēmējdarbībā saistītas personas, no kurām viena persona ir otras personas vienīgais pārstāvis vai vienīgais koncesionārs neatkarīgi no apzīmējuma, par saistītām uzskata tikai tad, ja tās atbilst 1. punkta kritērijiem.”

25 Regulas Nr. 896/2001 7. panta 1. punkts precizē:

“Piegādātājus [operatorus] var reģistrēt kā netradicionālus piegādātājus [operatorus] tarifu kvotas A/B un/vai tarifu kvotas C ietvaros tikai vienā pašu izvēlēta dalībvalstī.

Tradicionālie piegādātāji [operatori], kas reģistrējušies saskaņā ar tarifu kvotu, var tikt reģistrēti kā netradicionāli piegādātāji [operatori] saskaņā ar tādu tarifu kvotu, saistībā ar kuru tiem nav piešķirts salīdzināmais daudzums.

Tomēr tradicionālie piegādātāji [operatori] C var tikt reģistrēti kā netradicionāli piegādātāji [operatori] saskaņā ar tarifu kvotu A/B tikai tad, ja tie spēj pierādīt, ka norādītajā laika posmā ir importējuši ārpus Kopienas valstu banānus un/vai netradicionālos ĀKK banānus par deklarēto muitas vērtību, kas noteikta 6. panta b) punktā.”

26 Regulas Nr. 896/2001 trešais, ceturtais, sestais un septītais apsvērumš šādi pamato sākotnējā tiesiskā regulējuma grozījumus:

“(3) Regulas (EEK) Nr. 404/93 19. pantā paredzēts, ka tarifu kvotas var pārvaldīt saskaņā ar metodi, kas pamatota uz tradicionālām tirdzniecības plūsmām (“tradicionālie/jaunie piegādātāji [operatori]”) un/vai citām metodēm. Lai ieviestu jauno režīmu ar 2001. gada otro pusī, ieteicams uz salīdzināmo laika posmu darīt pieejamas tarifu kvotas tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem], kas uz sava rēķina no ražotājiem ārpus Kopienas valstīs iegādājušies svaigus produktus vai ražojumus, kā arī veikuši to nosūtīšanu un izkraušanu Kopienas muitas teritorijā. Šajā regulā minētās darbības tiek sauktas par “sākotnējo importu”.

(4) Attiecībā uz visām tarifu kvotām būtu jāpieņem vienota tradicionālo piegādātāju [operatoru] definīcija, un tām atbilstīgos salīdzināmos daudzumos būtu jānosaka saskaņā ar tādiem pat noteikumiem, tomēr atsevišķi atkarībā no tā, vai minētie piegādātāji [operatori] salīdzināmajā laika posmā Kopienas tirgum ir piegādājuši banānus no ārpuskopienas valstīm, kas nav ĀKK valstīs, un veikuši netradicionālo importu no ĀKK valstīm, vai piegādājuši tradicionālos ĀKK banānus tādā nozīmē, kā noteikts definīcijās Regulas (EEK) Nr. 404/93 16. pantā, ko piemēroja līdz tā grozīšanai ar Regulu (EK) Nr. 216/2001.

[..]

(6) Daļa tarifu kvotu jārezervē netradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem]. Izmantojot šo daļu, jāļauj piegādātājiem [operatoriem], kas salīdzināmā laika posmā laikā nav veikuši sākotnējo importu, turpināt tirdzniecību un pielāgoties jaunajiem noteikumiem, kā arī jāļauj jauniem piegādātājiem [operatoriem] iesaistīties šajā importa tirgū, tādējādi veicinot veselīgu konkurenci.

(7) Vairākus gadus piemērojot noteiktu režīmu banānu importēšanai Kopienā, ir iegūta pieredze, kas rāda, ka ir jāpiemēro stingrāki kritēriji netradicionālajiem un jaunajiem piegādātājiem [operatoriem] tā, lai izvairītos no pilnībā fiktīvu uzņēmumu reģistrēšanas un tarifu kvotu piešķiršanas pēc neīstiem vai spekulatīviem pieprasījumiem. Jo īpaši ir pamatoti prasīt noteiktu minimālu pieredzi svaigu banānu importēšanā. [..]”

27 Attiecībā uz Regulas Nr. 896/2001 piekto apsvērumu tas pamato 1994., 1995. un 1996. gada kā “references perioda” saglabāšanu:

“References periodam, kas izmantojams piegādātāju [operatoru] kategoriju definēšanā un salīdzināmo daudzumu noteikšanā tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem], vajadzētu būt trīs gadu laika posmam no 1994. līdz 1996. gadam. Trīs gadu laika posms no 1994. līdz 1996. gadam ir nesenākais laika posms, par kuru Komisijai ir pietiekoši ticami dati par sākotnējo importu. Minētā laika posma izmantošana var atrisināt arī gadiem ilgušo konfliktu starp konkrētiem Kopienas tirdzniecības partneriem. Ņemot vērā pieejamos datus, kas savākti, lai pārvaldītu 1998. gadā atvērtās kvotas, tradicionālos piegādātājus [operatorus] nav jāreģistrē.”

28 Regulas Nr. 896/2001 31. pants precizē:

“No 2001. gada 1. jūlija atceļ Regulu (EK) Nr. 2362/98.

Tomēr tā paliek spēkā attiecībā uz importa licencēm, kas izsniegtas 2001. gadam.”

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

- 29 Kopš 1993. gada importētājas sabiedrības, divas Itālijas tiesību sabiedrības, kas nodarbojās ar svaigu banānu importu no trešajām valstīm un tirdzniecību, tika reģistrētas un atzītas Itālijā kā operatori, uz kuriem attiecas tarifu kvotu sadale saskaņā ar Regulu Nr. 404/93 un Komisijas pieņemtajiem piemērošanas noteikumiem. Tām tika atļauts piedalīties tarifu kvotu A/B sadalē līdz 2001. gada 30. jūnijam.
- 30 No lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2454/93 143. pantu abas importētājas sabiedrības ir saistītas ar sabiedrību *Di Lenardo SpA*, kurai ir “tradicionālā A/B operatora” statuss Regulas Nr. 896/2001 3. panta izpratnē.
- 31 Piemērojot Regulas Nr. 896/2001 4. panta 1. punktu, importētājas sabiedrības 2001. gada 11. maija vēstulēs lūdza ministrijai piešķirt tām 2001. gada otrajam semestrim noteiktās tarifu kvotas A/B.
- 32 Ministrija 2001. gada 17. maija lēmumā noraidīja minētos lūgumus, pamatojoties uz to, ka nav ievēroti Regulas Nr. 896/2001 4. panta 1. punktā minētie nosacījumi, jo uzņēmumi, kas iesnieguši lūgumus, nav “sākotnēji importējuši nekādu banānu daudzumu [...] 1994., 1995. un 1996. gada laikā”.

- 33 Importētājas sabiedrības katra vērās *Tribunale amministrativo regionale per il Veneto* ar prasību, pirmkārt, atcelt minēto lēmumu un, otrkārt, konstatēt, ka ministrijai ir pienākums tām kā tradicionālajiem operatoriem banānu tirdzniecības jomā piešķirt 2001. gada otrajam semestrim noteiktās tarifu kvotas A/B. Pamatojot savu prasību, tās norādīja, ka Regula Nr. 896/2001 ir spēkā neesoša, jo tā pārkāpj Regulu Nr. 404/93, kuru grozījusi Regula Nr. 216/2001, EKL 5. panta pirmo un otro daļu un EKL 7. pantu, tiesiskās drošības principu un tiesiskās palāvības principu, kā arī LES 6. panta 1. un 2. punktu.
- 34 Ministrija pieprasīja noraidīt prasību, jo importētājas sabiedrības vienmēr ir darbojušās nevis kā “sākotnējie importētāji”, bet gan kā “sekundārie importētāji” vai “banānu nogatavinātāji”, un līdz ar to tās nevar saņemt tarifu kvotas pēc Regulas Nr. 896/2001 pieņemšanas.
- 35 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesai jāuzdod jautājums par Regulas Nr. 896/2001 spēkā esamību daļā, kur tā ievieš jaunu operatoru klasifikāciju banānu tirgus kopīgajā organizācijā, tās 3. pantā nosaka “sākotnējā importa” jēdzienu attiecībā uz “tradicionālo A/B operatoru” pielaidi tarifu kvotu sadalei un nosaka jaunus ierobežojumus importētāju, kas darbojas kā “netradicionālie operatori”, pielaidi tarifu kvotu sadalei saskaņā ar Regulas 6. pantu.
- 36 Šajā kontekstā *Tribunale amministrativo regionale per il Veneto* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus, kas ir identiski abās lietās:

- “1) Vai Regulas (EK) Nr. 896/2001 1., 3., 4., 5. un 31. panta noteikumi nav pretrunā ar līgumu, jo īpaši ar 7. pantu (bijušais 4. pants) un citām līguma tiesību normām un principiem attiecībā uz funkciju un kompetenču sadali starp Kopienu iestādēm (īpaši starp Padomi un Komisiju)?

- 2) Vai šie Regulas (EK) Nr. 896/2001 panti nepārkāpj principu, ka tiesību normām nav atpakaļejoša spēka, kā arī savā starpā saistītos tiesiskās paļāvības un tiesiskās drošības principus?

- 3) Vai minētie Regulas (EK) Nr. 896/2001 noteikumi nepārkāpj grozīto un papildināto Padomes 1993. gada 13. februāra Regulu (EEK) Nr. 404/93, it īpaši Regulas 20. pantu?

- 4) Noliecības atbildes gadījumā uz iepriekšējiem jautājumiem Tiesai tiek lūgts konstatēt, vai minētās Komisijas regulas 6. pants, it īpaši tā c) apakšpunktā minētais noteikums nepārkāpj pamattiesības brīvi veikt profesionālo darbību, šajā gadījumā — brīvību veikt uzņēmējdarbību, neļaujot personām, kas ir saistītas ar tradicionālajiem operatoriem, piedalīties tarifu kvotu sadalē pat “netradicionālo operatoru” statusā.

37 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2002. gada 15. aprīļa rīkojumu lietas C-37/02 un C-38/02 tika apvienotas mutvārdu un rakstveida procesa norisei, kā arī sprieduma pieņemšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmajiem trīs jautājumiem

- 38 Pirmajos trīs jautājumos iesniedzējtiesa lūdz Tiesai novērtēt Regulas Nr. 896/2001 1., 3., 4., 5. un 31. panta spēkā esamību, pirmkārt, saistībā ar EKL 7. panta principu par pilnvaru piešķiršanu un kompetenču sadali starp Kopienu iestādēm, kā arī Regulas Nr. 404/93 20. pantā noteikto pilnvarojumu, un, otrkārt, saistībā ar principu, ka tiesību normām nav atpakaļejoša spēka, kā arī tiesiskās palāvbības un tiesiskās drošības principiem.
- 39 Sākumā Komisija norāda, ka nav nepieciešams noskaidrot Regulas Nr. 896/2001 1. un 31. pantu spēkā esamību, jo šie panti ir vispārpiemērojami un tiem nav nozīmes pamata prāvas iztiesāšanā.
- 40 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 896/2001 1. pants tikai precizē priekšmetu minētajai regulai, kas paredz “sīki izstrādātus noteikumus banānu importēšanas kārtības piemērošanai saskaņā ar tarifu kvotām, kas paredzētas Regulas (EEK) Nr. 404/93 18. panta 1. punktā, un arī ārpus minētajām kvotām”, nevis paredz normatīva rakstura noteikumus.
- 41 Ir konstatēts, ka ne rīkojumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, ne pat importētāju sabiedrību apsvērumos nav minēti argumenti, kas norādītu uz Regulas Nr. 896/2001 1. panta spēkā neesamību attiecībā uz dažādiem principiem un noteikumiem, kas minēti pirmajos trīs jautājumos.

- 42 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka šajā stadijā pirmo trīs jautājumu izskatīšana neatklāj neko, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 896/2001 1. panta spēkā esamību.
- 43 Savukārt Regulas Nr. 896/2001 31. pants no 2001. gada 1. jūlija paredz atcelt Regulu 2362/98, kas bija Komisijas iepriekšējā piemērošanas Regula, saglabājot spēkā tās noteikumus attiecībā uz importa licencēm, kas izsniegtas 2001. gadam.
- 44 Tā kā viens no pirmajos trīs jautājumos minētajiem iebildumiem izriet no principa, ka tiesību normām nav atpakaļejoša spēka, kā arī no tiesiskās palāvības principa un tiesiskās drošības principa pārkāpuma, Regulas Nr. 896/2001 31. panta nozīme pamata prāvas iztiesāšanā šajā stadijā nevar tikt apšaubīta. Tādēļ ir jāizskata argumenti, kas attiecas uz šī panta spēkā esamību.

Par Komisijai piešķirto īstenošanas tiesību ierobežojumiem

— Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 45 Importētājas sabiedrības norāda, no vienas puses, ka saskaņā ar EKL 7. pantu visas iestādes darbojas saskaņā ar pilnvarām, ko tām piešķir šis Līgums, un, no otras puses, Regulas Nr. 404/93 20. pants, kuru groza Regula Nr. 216/2001, piešķir

Komisijai tiesības pieņemt tikai piemērošanas noteikumus. Tomēr, pieņemot Regulu Nr. 896/2001, Komisija ir stājusies Padomes kā likumdevēja vietā.

- 46 Sākotnējā importētāja koncepcijas Regulas Nr. 896/2001 3. panta izpratnē un nosacījuma, ka sākotnējie importētāji ir uzskatāmi par tradicionālajiem operatoriem, ieviešana pārsniedz Komisijai piešķirtās īstenošanas tiesības. Tā ir patvaļīgi izslēgusi no banānu tirgus visus operatorus, kas, nepērkot produkciju no ražotājiem vai arī pašiem neesot ražotājiem, vienmēr ir tikuši uzskatīti par tradicionālajiem operatoriem saskaņā ar piemērojamo Padomes tiesisko regulējumu. Līdz ar to Komisija nav ievērojusi Regulas Nr. 404/93 mērķi novērst traucējumus tirdzniecības attiecībām starp personām, kas ieņem dažādas vietas attiecīgo produktu laišanā tirgū.
- 47 No tā importētājas sabiedrības secina, ka Regulas Nr. 896/2001 3. pants un līdz ar to Regulas 4., 5. un 31. pants, kas ir savstarpēji saistīti, ir pretrunā EKL 7. pantam.
- 48 Komisija apgalvo, ka, atbilstoši Tiesas judikatūrai, lauksaimniecības jomā īstenošanas un pilnvarojuma jēdziens, kas ir paredzēts Regulas Nr. 404/93, 20. pantā ir jāinterpretē plaši.
- 49 Tā norāda, ka Regulā Nr. 404/93 nav precīzas jēdzienu “operators” vai “importētājs” definīcijas, bet tā tikai objektīvi nosaka dažādas banānu importa kategorijas. Tikai Regulas Nr. 404/93 trīspadsmitajā apsvērumā ir noteikta atšķirība starp “operatoriem, kas ir iepriekš laidusi tirgū trešās valsts banānus un netradicionālos ĀKK

banānus”, un, “no otras puses, operatoriem, kas ir iepriekš laiduši tirgū Kopienā ražotus banānus un ĀKK tradicionālos banānus, un ir minēta atsauce uz “jauniem operatoriem, kas ir nesen uzsākuši saimniecisko darbību vai taisās uzsākt saimniecisko darbību šajā nozarē”. Pēc Komisijas domām no tā izriet, ka Padome nav vēlējusies noteikt subjektīvus un stingrus kritērijus importa licenču izsniegšanai.

50 Līdz ar to Komisijai bija uzlikts pienākums ieviest Padomes pamata noteikumus, vienlaicīgi nodrošinot, ka netiek traucētas normālas tirdzniecības saites starp dažādiem nozares operatoriem, un atļaujot pakāpenisku tirdzniecības struktūru attīstību atbilstoši Regulas Nr. 404/93 četrpadsmitā, piecpadsmitā un sešpadsmitā apsvēruma prasībām.

51 Komisija uzskata, ka Regulas Nr. 896/2001 3. pantā noteiktā ciešā saistība starp “tradicionālajiem operatoriem” un “sākotnējo importu” bija paredzēta, lai padarītu apzinīgākus importētājus, kas seko tradicionālajiem tirdzniecības virzieniem, garantējot labāku banānu no trešajām valstīm tirdzniecības struktūru attīstību, kā arī tirdzniecības saišu starp nozares operatoriem atklātībai. Šādā veidā Komisija rīkojās saskaņā ar Regulas Nr. 404/93 piecpadsmito apsvērumu, kas paredz “principu, saskaņā ar kuru licences jāpiešķir fiziskām vai juridiskām personām, kas ir uzņēmušās banānu tirgū laišanas komerciālo risku”, ievērojot “nepieciešamību novērst parasto tirdzniecības saišu starp personām, kas ieņem dažādas vietas tirdzniecības ķēdē, traucēšanu”.

52 Komisija piebilst, ka “sākotnējais imports” nav jauns jēdziens Kapienu tiesiskajā regulējumā attiecībā uz banāniem, un tas pastāv jau Regulas Nr. 1442/93 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Patiesībā atsauce uz faktisko importu, kas ir izmantota Regulas Nr. 2362/98 3. pantā, ir diezgan ierobežojoša, un tā varētu izraisīt ļaunprātīgu izmantošanu. Turklāt no 1993. gada tradicionālajiem operatoriem, kas

neveica sākotnējo importu, proti, “nogatavinātājiem”, bija piešķirts garš pārejas periods astoņu gadu garumā līdz 2001. gada pirmajam semestrim, lai pakāpeniski pielāgotos jaunajiem kritērijiem dalībai tarifu kvotās.

- 53 Noslēgumā Komisija uzskata, ka nepastāv neviens elements, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 896/2001 3. panta spēkā esamību.

— Tiesas vērtējums

- 54 Ir nepieciešams norādīt, ka Regulas Nr. 404/93 20. pants, ko grozījusi Regula Nr. 216/2001, pilnvaro Komisiju pieņemt piemērošanas noteikumus un, tajā skaitā, tarifu kvotu, kas minētas Regulas 18. pantā, pārvaldīšanas noteikumus.

- 55 Saskaņā ar pastāvīgu judikatūru no līguma konteksta, kurā ir jāskata EKL 211. pants, kā arī no praktiskiem apsvērumiem izriet, ka īstenošanas jēdziens ir jāinterpretē plaši. Tā kā Komisija ir vienīgā iestāde, kas ir spējīga pastāvīgi un uzmanīgi sekot lauksaimniecības produktu tirgus attīstībai un rīkoties steidzami, kad pastāv šāda nepieciešamība, Padome var tai uzticēt plašas pilnvaras. Tādējādi šo pilnvaru ierobežojumi ir jānovērtē atbilstoši vispārējiem attiecīgās tirgus kopīgās organizācijas pamatmērķiem (1989. gada 29. jūnija spriedums lietā 22/88 *Vreugdenhil un Van der Kolk* u. c., *Recueil* 1989, 2049. lpp., 16. punkts, un 1997. gada 4. februāra spriedums lietās C-9/95, C-23/95 un C-156/95 Beļģija un Vācija/Komisija, *Recueil* 1997, I-645. lpp., 36. punkts).

- 56 Līdz ar to Tiesa ir nospriedusi, ka lauksaimniecības jomā Komisija ir tiesīga pieņemt visus nepieciešamos piemērošanas līdzekļus, kas ir nepieciešami vai noderīgi, lai ieviestu pamata tiesisko regulējumu, ar nosacījumu, ka tie nav pretrunā pamata tiesiskajam regulējumam vai Padomes pieņemtajam piemērošanas tiesiskajam regulējumam (1984. gada 15. maija spriedums lietā 121/83 *Zuckerfabrik Franken*, *Recueil 1984*, 2039. lpp, 13. punkts, un iepriekš minētais spriedums Vācija/Komisija, 37. punkts).
- 57 Attiecībā uz tarifu kvotu pārvaldīšanu Regulā Nr. 404/93, kuru grozījusi Regula Nr. 216/2001, nav minēta operatoru, kas var saņemt tarifu kvotas, definīcija. Minētās regulas 19. panta 1. punkts tikai paredz, ka "tarifu kvotas var pārvaldīt saskaņā ar metodi, kuras pamatā ir ierastās tirdzniecības plūsmas [..], un/vai ar citām metodēm", un 2. punkts noteic, ka, "piemērojot izraudzīto metodi, pienācīgi ņem vērā vajadzību saglabāt piegāžu līdzsvaru Kopienas tirgū." Šādi vispārīgi noteikumi noteikti piešķir Komisijai plašu diskrecionāro varu.
- 58 Šajā sakarā no Regulas Nr. 896/2001 3. panta izriet, ka tikai sākotnējie importētāji, t. i., tie, "kas uz sava rēķina iepirkuši no ražotājiem minimālu daudzumu banānu [..] vai, attiecīgā gadījumā, ražojuši, nosūtījuši un pārdevuši šādus produktus Kopienā", var tikt uzskatīti par "tradicionālajiem piegādātājiem [operatoriem]".
- 59 Šāds līdzeklis, saskaņā ar kuru nozīmīga daļa no tarifu kvotām tiek piešķirta tirgotājiem, kas uzņemas komercdarbības risku saistībā ar svaigu produktu ražošanu vai iegādi no ražotājiem un transportu, ietilpst diskrecionārajā varā, kas ir piešķirta Komisijai, lai ieviestu pamata tiesisko regulējumu tiktāl, ciktāl tas varētu nodrošināt labu importēšanas norisi. Turklāt nav pierādīts, ka tas varētu traucēt piegāžu līdzsvaram Kopienas tirgū, kas jānodrošina pamata tiesiskajam regulējumam.

- 60 Iepriekš minētie apsvērumi ļauj noraidīt arī iebildumus par Komisijai piešķirto īstenošanas tiesību robežu pārkāpšanu attiecībā uz Regulas Nr. 896/2001 4. un 5. pantu. Šie panti paredz salīdzināmā daudzuma noteikšanu tradicionālajiem A/B un C operatoriem, kas ir jautājums par tarifu kvotu pārvaldīšanu un nav saistīts ar strīda jautājumu par sākotnējo importu, kas ir aplūkots pirmajā un trešajā jautājumā.
- 61 Visbeidzot, nav izteikts neviens arguments, lai konstatētu, ka Regulas Nr. 896/2001 31. pants, kas no 2001. gada 1. jūlija atceļ iepriekšējo Komisijas pieņemto piemērošanas Regulu Nr. 2362/98, pārkāpj Komisijai piešķirto īstenošanas tiesību robežas.
- 62 No iepriekš minētā izriet, ka pirmā un trešā jautājuma izskatīšana nav atklājusi nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 896/2001 3., 4., 5. un 31. panta spēkā esamību.

Par principu, ka tiesību normām nav atpakaļejoša spēka, kā arī tiesiskās paļāvības un tiesiskās drošības principiem

— Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 63 Importētājas sabiedrības norāda, ka Komisija ir ieviesusi jaunus un no agrāk lietotajiem jēdzieniem pilnīgi atšķirīgus jēdzienus banānu tirdzniecības jomā. Tas būtiski maina sistēmu, kas paredzēta Regulā Nr. 404/93, un izslēdz no attiecīgā tirgus importētājus, kuriem ir vairāk nekā divdesmit gadus ilga pieredze. Daļā, kur

Regulas 3. un 4. pantā jaunais jēdziens tiek piemērots, lai kvalificētu piegādātājus attiecībā uz 1994., 1995. un 1996. gadu, šie noteikumi tiktu piemēroti ar atpakaļejošu spēku, pārkāpjot tiesiskās drošības un tiesiskās palāvēības principus.

- 64 Komisija norāda, ka references periods, kas pēc savas būtības nevar būt noteikts nākotnē, ir jānosaka, lai ieviestu iedalījumu starp tradicionālajiem operatoriem un netradicionālajiem operatoriem tarifu kvotu pārvaldīšanas ietvaros. Šajā sakarā tā apgalvo, ka saskaņā ar Regulas Nr. 404/93 četrpadsmito apsvērumu importa licenču izsniegšanai "jābalstās uz operatora vidējo tirgū laisto banānu daudzumu pēdējo trīs gadu laikā, par kuru ir pieejami statistikas dati." Komisija piebilst, ka 1994., 1995. un 1996. gada izvēle pilnībā iekļaujas iepriekš izdarītajā izvēlē, kā arī Regulas Nr. 404/93 noteiktajos kritērijos; minētais salīdzināmais laika periods ir identisks ar Regulā Nr. 2362/98 noteikto, kā arī saskaņā ar Regulas Nr. 896/2001 piekto apsvērumu tas ir "trīs gadu laika posms, par kuru Komisijai ir pietiekoši ticami dati par sākotnējo importu".
- 65 Komisija arī atgādina, ka saskaņā ar 32. pantu Regula Nr. 896/2001 ir stājusies spēkā 2001. gada 9. maijā, bet to piemēro no 2001. gada 1. jūlija. Turklāt tā piezīmē, ka saskaņā ar šīs regulas 4. pantu tradicionālajiem piegādātājiem ir jāiesniedz rakstisks pieprasījums, lai noteiktu salīdzināmo daudzumu līdz 2001. gada 11. maijam.
- 66 Šajos apstākļos nevienai normai no Regulas Nr. 896/2001 4. un 5. panta nav atpakaļejoša spēka. Tā kā attiecīgie operatori varēja zināt savas tiesības un pienākumus, kas izriet no precīziem un izsmeļošiem juridiskajiem noteikumiem, kas nosaka termiņus, lai saskaņotu operatoru individuālo situāciju ar nepieciešamību

nodrošināt atbilstošu pāreju no vecās sistēmas uz jauno, tad tiesiskās paļāvības un drošības principi nav pārkāpti.

— Tiesas vērtējums

- 67 Sākumā ir jāsecina, ka saskaņā ar 32. pantu Regula Nr. 896/2001 ir stājusies spēkā 2001. gada 9. maijā, nākošajā dienā pēc tās publikācijas Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī, un to piemēro no 2001. gada 1. jūlija, t.i., pēc tās publikācijas. Šajos apstākļos principā nebūtu uzskatāms, ka tai būtu atpakaļejošs spēks.
- 68 Fakts, ka salīdzināma daudzuma noteikšanai tiek ņemts vērā 1994., 1995. un 1996. gads, lai noteiktu, vai importētājs ir uzskatāms par tradicionālo A/B vai C operatoru, pats par sevi nenozīmē, ka Regulai Nr. 896/2001 ir atpakaļejošs spēks, jo šajā laikā posmā veiktais imports netiek regulēts ar tarifu kvotām, kas ir piemērojamas no 2001. gada 1. jūlija.
- 69 Tādējādi nav konstatējams princips, ka tiesību normām nav atpakaļejoša spēka, pārkāpums.
- 70 Katrs tirgotājs, kuram kāda iestāde ir devusi pamatotas cerības, var paļauties uz tiesiskās paļāvības aizsardzību. Tomēr, ja uzmanīgs un apdomīgs tirgotājs būtu varējis paredzēt Kopienu pasākumu pieņemšanu, kas varētu ietekmēt tā intereses, tas nevar piesaukt šo principu pēc pasākumu pieņemšanas (1987. gada 11. marta spriedums lietā 265/85 *Van der Bergh en Jurgens* un *Van Dijk Food Products*/Komisija, *Recueil* 1987, 1155. lpp., 44. punkts, un 1997. gada 15. aprīļa spriedums

lietā C-22/94 *Irish Farmers Association* u. c., *Recueil* 1997, I-1809. lpp., 25. punkts). Turklāt, lai arī tiesiskās paļāvības princips ir viens no Kopienų pamatprincipiem, tirgotāji nevar paļauties uz pašreizējās situācijas saglabāšanu, kas var tikt grozīta Kopienų iestāžu diskrecionārās varas robežās, un jo īpaši attiecībā uz tādu jomu kā tirgu kopīgās organizācijas, kuru priekšmets tiek pastāvīgi pielāgots ekonomisko apstākļu maiņai (skat., jo īpaši, 1999. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-104/97 P *Atlanta*/Eiropas Kopiena, *Recueil* 1999, I-6983. lpp., 52. punkts).

- 71 Šajā lietā pietiek konstatēt, ka ieinteresētās komercdarbības aprindas nevarēja balstīt uz Komisijas rīcību pamatotas cerības, ka tiesiskais regulējums attiecībā uz trešo valstu banānu importu varētu tikt saglabāts; kopš Regulas Nr. 404/93 pieņemšanas tiesiskais regulējums ir ne vien vairākkārt grozīts, it īpaši sakarā ar Kopienų saistībām Pasaules tirdzniecības organizācijas ietvaros, bet tas prasa arī pastāvīgus pielāgojumus ekonomisko apstākļu maiņai, dodot plašu diskrecionāro varu Kopienų iestādēm.
- 72 No iepriekš minētā izriet, ka otrā jautājuma izskatīšana nav atklājusi nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 896/2001 3., 4., 5. un 31. panta spēkā esamību.

Par ceturto jautājumu

- 73 Ceturtajā jautājumā iesniedzējtiesa lūdz Tiesai novērtēt Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkta juridisko spēku, pirmkārt, saistībā ar pamattiesībām brīvi veikt profesionālo darbību.

Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 74 Importētājas sabiedrības norāda, ka Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkts radikāli ierobežo netradicionālo operatoru atzišanu, jo tie nedrīkst būt saistīti ar tradicionālo operatoru Regulas Nr. 2454/93 143. panta izpratnē.
- 75 Šī panta vienīgā un specifiskā funkcija ir noteikt gadījumus, kad deklarētā preču muitas vērtība nav uzticama, iedibinot vienkāršu prezumpciju, kas var tikt apgāzta, pierādot, ka “darījuma vērtība ir pieņemama muitas vajadzībām [...]” saskaņā ar Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.) 29. panta 1. punkta d) apakšpunktu.
- 76 Atsaucoties uz Regulas Nr. 2454/93 143. pantu, Komisija ne tikai izmanto šajā pantā minēto saistīto personu gadījumu citam mērķim nekā tam, kuram šis pants bijis domāts, bet arī iedibina absolūtu prezumpciju par fiktīvu uzņēmumu un neīstu vai spekulatīvu pieprasījumu pastāvēšanu gadījumos, kad attiecīgā sabiedrība ir saistīta ar tradicionālu operatoru minētā panta izpratnē, neļaujot sabiedrībai pierādīt savu patieso patstāvību un vadības neatkarību.
- 77 Līdz ar to tādi uzņēmumi kā, piemēram, importētājas sabiedrības, kas ir saistītas ar tradicionālajiem operatoriem, nevar pieprasīt tarifu kvotas ne kā tradicionālie, ne arī kā netradicionālie operatori un tādējādi tiek pilnībā izslēgti no banānu tirgus bez

iespējas pierādīt to neatkarību, kas ir pretrunā ar Regulu Nr. 216/2001 un brīvības veikt uzņēmējdarbību un tiesību brīvi veikt profesionālo darbību pamatprincipiem.

- 78 Komisija uzsver, ka, ņemot vērā Regulas septīto apsvērumu, Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkta mērķis ir "izvairīties no pilnībā fiktīvu uzņēmumu reģistrēšanas un tarifu kvotu piešķiršanas pēc neistiem vai spekulatīviem pieprasījumiem". Jaunais tiesiskais regulējums ir sekas Kopienų iestāžu viedokļa maiņai attiecībā uz "nogatavinātājiem" un atbilde uz importa licenču tirdzniecību, ko veica saistītie uzņēmumi.
- 79 Attiecībā uz importētājām sabiedrībām Komisija uzskata, ka tās abas ir saistītas ar vienu sabiedrību, proti — *Di Lenardo SpA*, kas ir uzskatāma par "tradicionālo operatoru", tādējādi attiecīgās sabiedrības var turpināt savu profesionālo darbību grupas iekšienē bez vismazākajiem zaudējumiem, un ka vienīgās negatīvās sekas, ko tām varētu radīt Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkts, ir peļņas zaudēšana no spekulatīvās importa licenču tirdzniecības trešajām personām.
- 80 Komisija atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības brīvi veikt profesionālo darbību var tikt ierobežotas, it īpaši tirgus kopīgās organizācijas ietvaros, ja šādi ierobežojumi atbilst Kopienų vispārīgo interešu mērķiem un tie nerada pārmērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas pārkāpj pašu aizsargātās tiesības būtību (skat. 1989. gada spriedumu 265/87 *Schräder*, *Recueil* 1989, 2237. lpp., 15. punkts, un 1992. gada 10. janvāra spriedumu C 177/90 *Kühn*, *Recueil* 1992, I-35. lpp., 16. punkts). Un šajā lietā nav noliedzams, ka darbības ierobežojumi attiecībā uz netradicionālajiem operatoriem, kas neatbilst Regulas

Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem, atbilst vispārīgajām interesēm. Turklāt neviens ekonomiskais operators nevar pamatoties uz tādām iegūtām tiesībām attiecībā uz labvēlīgas situācijas saglabāšanu kā, piemēram, tarifu kvotu piešķiršana, it īpaši līdzko šāda situācija kādā noteiktā brīdī nonāk pretrunā ar kopējā tirgus noteikumiem (šajā sakarā skat. 1994. gada 5. oktobra spriedumu C 280/93 Vācija/Padome, *Recueil 1994*, I-4973. lpp., 80. punkts).

- 81 Komisija secina, ka nepastāv neviens elements, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkta juridisko spēku.

Tiesas vērtējums

- 82 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības brīvi veikt profesionālo darbību, tāpat kā tiesības uz īpašumu ir daļa no vispārējiem Kopienu tiesību principiem. Tomēr šie principi nav absolūti, tie ir jāņem vērā saistībā ar to funkciju sabiedrībā. Tātad tiesībām brīvi veikt profesionālo darbību, tāpat kā tiesībām uz īpašumu var noteikt ierobežojumus, ja šādi ierobežojumi atbilst Kopienas vispārējo interešu mērķiem un nerada pārmērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas pārkāpj pašu aizsargāto tiesību būtību (skat., jo īpaši, 1995. gada 17. oktobra spriedumu lietā C-44/94 *Fishermen's Organisations* u. c., *Recueil 1995*, I-3115. lpp., 55. punkts, 1998. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-200/96 *Metronome Musik*, *Recueil 1998*, I-1953. lpp., 21. punkts, un 2003. gada 10. jūlija spriedumu lietās C-20/00 un C-64/00 *Booker Aquaculture* un *Hydro Seafood*, *Recueil 2003*, I-7411. lpp., 68. punkts).

- 83 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkts ierobežo tiesības brīvi veikt profesionālo darbību tādā veidā, ka visas personas, kas neatbilst "netradicionālā operatora" definīcijai šī panta izpratnē, jo tās ir saistītas ar kādu tradicionālo operatoru saskaņā ar Regulas Nr. 2454/93 143. pantu, nav tiesīgas saņemt tarifu kvotas kā netradicionālie operatori.
- 84 Tomēr, kā Komisija to ir pamatoti norādījusi un kā tas izriet no Regulas Nr. 896/2001 septītā apsvēruma, šāds ierobežojums atbilst vispārīgo interešu mērķiem, kas ir cīņa pret spekulatīvām vai neraksturīgām darbībām importa licenču piešķiršanas jomā, neļaujot tradicionālajam operatoram, kas jau ir saņēmis tarifu kvotas, saņemt jaunas tarifu kvotas kā netradicionālajam operatoram ar cita tam piesaistīta operatora starpniecību. Šāda mērķa realizācija nodrošina Kopienas tirgus regulāru apgādi, kas ir jānodrošina Kopienas tiesiskajam regulējumam.
- 85 Turklāt Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkts iepriekš minētā mērķa kontekstā nerada pārmērīgu un nepieņemamu ierobežojumu, kas pārkāpj pašu aizsargāto tiesību brīvi veikt profesionālo darbību būtību.
- 86 Šajā sakarā, nepastāvot nopietniem iebildumiem no importētāju sabiedrību puses, Komisija norāda uz Regulas Nr. 2362/98 11. panta 1. punkta efektivitātes trūkumu. Saskaņā ar tā noteikumiem dalībvalstīm bija jānodrošina, ka "jaunie operatori" turpina importu Kopienā uz sava rēķina kā neatkarīgas ekonomikas vienības, un šābu gadījumā attiecīgajam operatoram atbilstošajai valsts iestādei bija jāiesniedz pierādījumi, kurus tā atzīst par "pietiekamiem", lai tās pieprasījums tiktu atzīts par

pieņemamu un tiktu atzīta tās vadības neatkarība. Šajā ziņā Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkts spēj efektīvāk novērst Kopienas tiesiskā regulējuma pārkāpšanu ar spekulatīvām vai neraksturīgām darbībām, vienlaicīgi neapdraudot banānu importa iespēju Kopienā. Šāda iespēja tiek ierobežota, balstoties uz attiecīgo tirgotāju sakaru veidiem.

- 87 Turklāt spekulatīvo vai neraksturīgo darbību, kuru rezultātā fiktīvu uzņēmumu darbības dēļ tradicionālajiem operatoriem tiek piešķirtas tarifu kvotas, kas pēc būtības ir paredzētas netradicionālajiem operatoriem, apkarošana, ja tā ir efektīva, ļauj īstiem jaunajiem operatoriem ienākt tirgū un pilnībā veikt ekonomiska rakstura darbības.
- 88 Noslēgumā iesniedzējtiesai ir jāatbild, ka ceturrtā jautājuma izskatīšana nav atklājusi nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 896/2001 6. panta c) apakšpunkta juridisko spēku.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 89 Tiesāšanās izdevumi, kas radušies Komisijai, kas iesniedza apsvērumus Tiesai, nav atlīdzināmi. Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

TIESA (otrā palāta),

atbildot uz jautājumiem, ko tai ar 2002. gada 16. janvāra rīkojumu iesniedza *Tribunale amministrativa regionale per il Veneto*, nospriest:

Prejudiciālo jautājumu izskatīšana nav atklājusi nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt Komisijas 2001. gada 7. maija Regulas (EK) Nr. 896/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importēšanas kārtību Kopienā, 1., 3., 4., 5., 6. un 31. panta spēkā esamību.

Timmermans

Puissochet

Schintgen

Macken

Colneric

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 15. jūlijā.

Sekretārs

Otrās palātas priekšsēdētājs

R. Grass

C. W. A. Timmermans